

**Rijkswaterstaat Grote
Projecten en Onderhoud**

Griffioenlaan 2
3526 LA Utrecht
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088 797 21 11
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

Eize Drenth
Contractmanager

BruggenDenOever@rws.nl

Datum

2 juni 2022

Bijlage(n)

1. Presentaties plenaire
bijeenkomst 9 maart 2022
2. Deelnemerslijst

verslag

Omschrijving	Marktconsultatie realisatieproject Afsluitdijk Draaibruggen Den Oever
Datum plenaire bijeenkomst	9 maart 2022
Deelnemers	Zie deelnemerslijst (bijlage)
Afschrift aan	Deelnemers

Inleiding

Het Realisatie Project VenR Draaibruggen Afsluitdijk Den Oever betreft de volledige vervanging van de twee stalen draaibruggen in de A7 nabij Den Oever, inclusief de bewegingswerken. Daarnaast dient de bediening en besturing incl. alle bijbehorende installaties van de twee stalen draaibruggen en de schutsluis te worden vervangen zodat deze voldoen aan de machinerichtlijn, resp. een CE-markering ontvangen. Rijkswaterstaat (hierna RWS) is voornemens om de realisatie van dit project medio 2022 aan te besteden.

Vooruitlopend op de aanbesteding heeft RWS deze marktconsultatie georganiseerd, zodat geïnteresseerde marktpartijen kunnen worden geïnformeerd over dit project en input kunnen ophalen en kunnen leveren die kan bijdragen aan een beter contract en/of aanbesteding.

Dit verslag bevat de verslaglegging van de plenaire bijeenkomst die op 9 maart 2022 in het kader van deze marktconsultatie (via MS Teams) is gehouden, de terugkoppeling van de schriftelijke reacties op de vragen uit het marktconsultatiedocument en de terugkoppeling van de individuele gesprekken die zijn gehouden in de maanden april en mei 2022.

Plenaire bijeenkomst 9 maart 2022

Na een korte introductie door de moderatoren Eize Drenth en Gerald Bekelaar en een woord van welkom aan de deelnemers door de portfoliomanager van het VenR-programma (Dick van Klaveren) zijn de deelnemers aan de hand van verschillende projectpresentaties nader geïnformeerd over het project. Deze projectpresentaties zijn 11 maart 2022 gepubliceerd op TenderNed.

Vragen en antwoorden uit de plenaire bijeenkomst

Tijdens de projectpresentaties zijn door de deelnemers vragen gesteld en door RWS (gedeeltelijk) beantwoord. Onderstaand een overzicht van de gestelde vragen en bijbehorende antwoorden.

Rijkswaterstaat Grote
Projecten en Onderhoud

Datum

2 juni 2022

1. Vraag: Waarom bij deze tender niet gekozen voor portfolioaanpak?
Antwoord RWS: Een portfolioaanpak vanuit het VenR-programma was in eerste aanleg wel de intentie, echter de betreffende projecten zaten in heel verschillende fasen waardoor de projecten lastig in een portfolio samen te voegen waren (het project Draaibruggen Den Oever zou daarvoor bijvoorbeeld moeten vertragen, en dat was zeer onwenselijk). Dick van Klaveren had als portfoliomanager een portfolioaanpak zelf wel het liefst gehad, dit project liep echter al voordat het impulsprogramma werd ingericht en er waren in de buurt geen andere objecten die vergelijkbaar waren en in dezelfde fase zaten als het project Draaibruggen Den Oever.
2. Vraag: Waarom moeten de bruggen uiterlijk in 2025 vervangen zijn? De werkzaamheden van de Afsluitdijk hoeven toch pas in 2030 gereed te zijn?
Antwoord RWS: Door veelvuldige storingen met lange files en scheepvaartstremmingen in het verleden zijn de draaibruggen politiek in opspraak geraakt, met Kamervragen in 2016 en 2018 tot gevolg. Op basis van uitgebreide inspecties, onderzoeken en berekeningen is in 2017 vastgesteld dat de bruggen hun technische levensduur hebben overschreden en uiterlijk 2025 vervangen dienen te zijn. Zonder deze tijdige vervanging van de draaibruggen nemen de risico's op storingen (falen), noodreparaties en calamiteiten (bezwijken) exponentieel toe in de tijd.
3. Vraag: Een VO en DO ook voor E&I?
Antwoord RWS: Nee, voor E&I zal zeer waarschijnlijk alleen een VO beschikbaar zijn en als eis opgenomen worden in de overeenkomst. De nadere uitwerking vindt tijdens de huidige contractvorming nog plaats.
4. Vraag: Waarom is ervoor gekozen om van dit project geen twee fase project te maken?
Antwoord RWS: Een twee-fase aanpak is in het vormen van de strategie zeker overwogen. Er is niet voor gekozen door de te verwachte relatief kleine hoeveelheid aan (resterende) onzekerheden in het project tijdens de aanbesteding (o.a. als gevolg van een uitgewerkt DO voor de civiele en werktuigbouwkundige delen) en de extra tijd/capaciteit die nodig is om twee-fase overeenkomsten project specifiek uit te werken.
5. Vraag: Waarom is er niet voor gekozen om bijv een half jaar meerjarig onderhoud meet als onderdeel mee te nemen in dit contract? In analogie met bijv. Haringvlietbrug.
Antwoord RWS: Zeer waarschijnlijk zal een periode van (meerjarig) onderhoud opgenomen worden in het contract. Op het moment van de marktconsultatie was hier nog geen definitief besluit over genomen. RWS hoort graag wat de deelnemers RWS hiervoor nog willen meegeven.

6. Vraag: Is het DO voor de stalen bruggen en aandrijving al gereed bij aanbesteding?

Antwoord RWS: Ja, dat zal gereed zijn bij aanbesteding.

**Rijkswaterstaat Grote
Projecten en Onderhoud**

Datum

2 juni 2022

7. Wat zijn de verwachtingen van RWS mbt duurzaamheid?

Antwoord RWS: Het aspect ontwerp optimalisatie i.r.t. duurzaamheid wordt op dit moment benaderd met DuboCalc-berekeningen, waarmee de Milieu Kosten Indicatorwaarde (MKI-waarde) kan worden afgeleid. Het berekenen van de MKI wordt als eis in de overeenkomst opgenomen. In relatie tot het aspect energieverbruik zal een eis in het contract opgenomen worden die stelt dat het energieverbruik van de brug niet mag toenemen. Met het uitwerken van het Definitieve Ontwerp (DO) wordt tevens overwogen of het energieverbruik van de nieuwe brug lager kan/moet zijn dan het verbruik van het referentieontwerp. Deze kan mogelijk nog als aanvullende contracteis worden toegevoegd aan het contract. Tot slot zal in het contract eisen worden opgenomen voor het zo optimaal mogelijk hergebruiken van vrijkomende materialen.

8. Vraag: Op de sheet planning projecten in uitvoering wordt aangegeven dat de uitwisseling van de draaibruggen gepland staat voor winter 2024/2025. In eerdere planning worden slots genoemd voor winters 2023/2024/2025. Wat is de "ultieme" wens van RWS? En waarom?

Antwoord RWS: De "ultieme" wens van RWS is een beheerste realisatieplanning (realistisch, betrouwbaar en voorspelbaar) waarin een vervanging van de bruggen gereed is in Q4 van 2025. In de genoemde 'eerdere planning' is aangegeven wanneer mogelijk slots in te plannen zijn (zijnde de winters van 2023/2024, 2024/2025 en 2025/2026), hierbij is nog niet meegenomen of het daadwerkelijk inplannen van deze slots haalbaar en realistisch is. Juist hiervoor horen wij graag van de deelnemers de (on)mogelijkheden.

9. Vraag: In hoeverre zijn de huidige partijen (Level etc) aangehaakt? Wellicht vanuit hun coördinatieverplichting derden?

Antwoord RWS: In beginsel is het project Versterking Afsluitdijk, waar de combinatie Levvel de opdrachtnemer is, in de planning leidend. Op dit moment worden samen met het project Versterking Afsluitdijk verschillende uitvoeringsscenario's in beeld gebracht en vergeleken. Met het resultaat worden de eisen in de overeenkomst verder uitgewerkt. Tijdens de realisatie nog zeker verdere afstemming noodzakelijk zijn.

10. Vraag: Worden er hogere belastingen verwacht met een nieuwe staalconstructie en zijn deze op te nemen met de huidige onderbouw?

Antwoord RWS: De huidige inzichten zijn dat de bovenkant van de middenpijler compleet vervangen gaat worden omdat er een plaat op ligt uit 1976. De vroegere bodemplaet is al een keer vervangen, dit is de plaat waar het bewegingswerk op is vastgemaakt. RWS verwacht van de A-bruggen dat de bovenplaat misschien wel wat breder gemaakt dient te worden, wat betekent dat deze ook helemaal vernieuwd moet worden. RWS ziet ook nog een risico in aanvaringen en de mogelijke onbetrouwbaarheid die dat kan betekenen voor de draaibruggen. Dat zou betekenen dat er meer reddingswerken moeten komen en omdat het geplaveid is met beton is dat nog niet zo eenvoudig. Dit laatste is echter

nog niet onderzocht en nog niet duidelijk of dit daadwerkelijk in de scope zal worden opgenomen.

**Rijkswaterstaat Grote
Projecten en Onderhoud**

Datum

2 juni 2022

11. Vraag: Kan er een nadere toelichting gegeven worden mbt de te verwachten werkzaamheden aan de aanbruggen / onderbouw?
Antwoord RWS: De verwachte werkzaamheden aan de onderbouw zijn beperkt tot enkele herstelwerkzaamheden, de verwachte werkzaamheden aan de aanbruggen zijn op het moment van de marktconsultatie nog onvoldoende duidelijk en worden nog nader uitgezocht.
12. Vraag: Hoe is omgegaan met het risico van de klimaatscenario's tot 2050 qua horizontale belasting, voor wie is dit risico qua haalbaarheid voor behoud bestaande fundering/stabiliteit?
Antwoord RWS: M.b.t. de draagkracht voorziet RWS op dit moment geen probleem. Er is rekenkundig onderzocht of de constructie kan zetten, aangezien deze in een kleileemlaag staat. Bij heel hoogwater kunnen de golven tegen de onderkant van de brug aanslaan. Er wordt door RWS nog verder onderzoek uitgevoerd (bijvoorbeeld naar de 'golfklap') om vast te stellen welke gevolgen dit exact heeft.
13. Vraag: Waarom wordt er gekozen voor een ontwerplevensduur voor het staal van 100 jaar? In tegenstelling tot eerdere opgave van 30 jaar.
Antwoord RWS: Er is in een ontwerplevensduur van 30 jaar voorzien. Aangezien het verschil in het ontwerp i.r.t. ontwerplevensduur van 30/50 jaar en 100 jaar zeer beperkt is, is het duurzamer voor een langere termijn te kiezen, en na de gebruiksduur (van bv 30 jaar) met de juiste toepassing de bruggen ergens anders te gebruiken.
14. Vraag: Welke vrijheden heeft de markt nog als RWS het DO vergaand heeft uitgewerkt?
Antwoord RWS: M.b.t. de civiele en werktuigbouwkundige delen is de vrijheid enigszins beperkt tot het uitwerken van bijvoorbeeld een UO (component keuze), een realisatiemethode en de uitvoeringsfasering. M.b.t. de IA-delen zal de toekomstige opdrachtnemer de nodige vrijheden hebben bij het uitwerken van het DO welke niet door RWS vergaand is uitgewerkt.
15. Vraag: Worden er standaard 3B-bouwblokken toegepast ? Zo ja, hoe wordt deze leverancier van deze bouwblokken geïntegreerd in de projectsamenwerking?
Antwoord RWS: Er zullen in dit project geen 3B-bouwblokken toegepast worden. Er zullen wel andere gestandaardiseerde IA-bouwblokken worden toegepast, zoals bijvoorbeeld routeerbare noodstop systeem (RNSS), ObjectLAN, WAN, object data service (ODS), uniform koppelvlak verkeerscentrale (UKVC) en uniforme werkplek nautisch (UWN).
16. Vraag: Is er in het ontwerp ook aandacht besteed aan de "non happy flow"? ervaring is dat in een DO dat onderdeel wordt onderbelicht. vandaar de vraag.
Antwoord RWS: RWS erkent dat de 'non happy flow' het meest lastig is om op een juiste wijze in het contract op te nemen, en dat dit nogal eens wordt onderbelicht. Het projectteam is met dit onderwerp echter wel aan de slag, mede getriggerd door deze vraag. Op het moment van de

marktconsultatie is RWS nog niet in staat hier inhoudelijk terugkoppeling over te geven.

**Rijkswaterstaat Grote
Projecten en Onderhoud**

Datum

2 juni 2022

17. Vraag: Welke specifieke werkzaamheden worden er verwacht van de markt mbt machineveiligheid aangezien RWS de fabrikant is?
Antwoord RWS: RWS verwacht vanuit de markt de uitvoering van alle werkzaamheden, waarbij RWS de keuzes maakt en de verantwoordelijkheid voor die keuzes draagt.
18. Vraag: Stelt RWS vast welke sluisinstallatie nog voldoen?
Antwoord RWS: Dit is wel de insteek zoals RWS er nu tegenaan kijkt. Dit kan consequenties hebben voor de omvang van het werk. Omdat RWS op het moment van de marktconsultatie hier nog niet een heel scherp beeld van heeft kan er nog geen inhoudelijke terugkoppeling worden gegeven.
19. Vraag: Kan RWS het nieuwe document WWAS verstrekken?
Antwoord RWS: Ja. Zodra deze beschikbaar is zal de WWABS (Werkwijze Aanleg Bruggen en Sluizen) in TenderNed gepubliceerd worden
20. Vraag: In onze standaard aanpak wordt 95% van onze eisen aangetoond in VO/DO. Omdat UO eigenlijk alleen nog maar "hoe moeten we het maken" bevat. Is dat hier ook zo?
Antwoord RWS: In het VO/DO van RWS zal heel veel aangetoond gaan worden, dat is waar RWS naar toe werkt. Het UO komt uiteindelijk op component specificaties uit en daarmee toch op "hoe moeten we het maken".
21. Vraag: Maakt RWS ook het VO en DO voor IA en E&I ?
Antwoord RWS: Het uitwerken van een VO en DO voor IA en E&I is vooralsnog wel gepland, maar het is niet zeker of een DO gereed (en daarmee beschikbaar) is bij start aanbesteding.
22. Vraag: Idem voor Civiel
Antwoord RWS: Ja, wel voor de civiele delen.
23. Vraag: Welk J-STD-016 document hebben jullie in gedachte als "eind DO" en geldt dat ook voor WTB en Civiel?
Antwoord RWS: De J-STD-016 is alleen van toepassing i.r.t. de Industriële Automatisering (IA), en zal zeer waarschijnlijk op functioneel niveau (VO niveau) worden gespecificeerd met de documenten die daar bij horen. Op het moment van de marktconsultatie is nog niet exact bekend welke documenten tijdens de aanbesteding beschikbaar zullen zijn. De onderdelen WTB en Civiel zullen op ontwerp niveau (DO niveau) worden gespecificeerd, de J-STD-016 geldt voor deze onderdelen echter niet.
24. Vraag: In hoeverre zijn testplannen ook al uitgewerkt door RWS?
Antwoord RWS: De testplannen zelf zijn door RWS niet uitgewerkt, en zullen door de toekomstige opdrachtnemer uitgewerkt moeten worden. Er zullen aan het opstellen van de testplannen zeer waarschijnlijk wel proceseisen worden gesteld.

Schriftelijke reacties op de vragen uit het marktconsultatiedocument

Het projectteam heeft in het marktconsultatiedocument enkele vragen gesteld waarop om een schriftelijke feedback van de markt is gevraagd. Door 9 deelnemers is een feedback gegeven.

**Rijkswaterstaat Grote
Projecten en Onderhoud**

Datum

2 juni 2022

De feedback wordt door RWS zeer op prijs gesteld. De feedback is door het projectteam inmiddels gebruikt bij het toetsen van de door RWS gemaakte (strategische) keuzes i.r.t. de inrichting van de aanbesteding en het contract, en heeft meer tijd in beslag genomen dan voorzien.

Terugkoppeling individuele (1-op-1) gesprekken

Zoals aangekondigd in het marktconsultatiedocument zijn met enkele deelnemers die voornemens zijn om als hoofdaannemer op te treden tijdens de werkzaamheden, al dan niet aangevuld met andere partijen die als combinant c.q. onderaannemer meewerken, individuele (1-op-1) gesprekken gevoerd. Deze gesprekken zijn gevoerd op basis van de schriftelijke reactie (feedback) die de betreffende partij op de vragen uit het marktconsultatiedocument heeft gegeven, met als doel hierover meer te kunnen doorvragen.

Globaal is de volgende feedback aanvullend uit de gesprekken naar voren gekomen:

- De realisatiemijlpaal in 2025 i.c.m. het enkel in het winterseizoen op locatie kunnen werken is in beginsel haalbaar, mits:
 - *"een compleet DO voor staal, civiel (en E&W-installaties) bevroren is op het moment van gunning",*
 - *"het DO gereed (volledig) is en een op goed niveau",*
 - *"er niet 'teveel' uitval van werktijd is door onwerkbaar weer",*
 - *"er geen verdere toename is in levertijden van met name staal";*
- Gezien de huidige situatie in Ukraine zijn de staalwalserijen op dit moment collectief overgegaan tot een stop in het maken van offertes en het geven van levertijden, het is niet in te schatten hoe dat zal zijn tijdens de aanbesteding;
- Voor BPKV zou de beheersing van de uitvoeringsplanning een goed onderwerp zijn waar partijen zich in kunnen onderscheiden, bijvoorbeeld in realistische buffers, eventuele snel kunnen overstappen op terugvalscenario's of alternatieve scenario's, onderbouwd door referenties ect.;
- Denk als aanbesteder goed na over de nog (resterende) onzekere delen in de uitvraag: de uitvoeringsmethode gaat bijvoorbeeld heel bepalend zijn en is voor partijen nog onzeker (gaat deze bijvoorbeeld goed passen bij de keuzes gemaakt in het DO, zijn alternatieven oplossingen mogelijk, wat is de ruimte voor tijdelijke oplossingen ect.), een gezamenlijke uitwerkingsfase na gunning of iets wat daarop lijkt kan daar heel bruikbaar voor zijn;
- De druk op de (realisatie)planning is groot, hou de aanbesteding zo efficiënt en kort mogelijk, het kan korter dan nu in de marktconsultatie is aangegeven, mits voor de onzekere delen in de uitvraag een alternatieve aanpak is.

Het uitwerken van alle ontvangen feedback is door het projectteam op de datum van dit verslag nog niet afgerond.

Bijlage 2: Deelnemers MS Teams bijeenkomst**Rijkswaterstaat Grote
Projecten en Onderhoud****Datum**

2 juni 2022

Deelnemers marktpartijen	
<i>Naam</i>	<i>Bedrijf</i>
Bart Van Herreweghe	Aelterman BV
Koen De Wree	Agidens Infra Automation NV
Luc van Winckel	Agidens Infra Automation NV
Frank van Schaik	Arcadis Nederland B.V.
Louis Luitjens	Arcadis Nederland B.V.
Paul van Dalen	BAM Infra B.V.
Erwin Mense	Bosch Rexroth B.V.
Jasper Blaauw	Count & Cooper B.V.
Miki Hegedus	Count & Cooper B.V.
Jaap Teeuw	Croonwolter&dros B.V.
Danny Gooijers	Croonwolter&dros B.V.
Chantal Vollering	Croonwolter&dros B.V.
Stijn Anthuenis	Demako NV
G.P.C. van Oosterhout	Dura Vermeer Infra Landelijke Projecten B.V.
Louis Galje	Dynniq Nederland B.V.
Stefan Roos	Dynniq Nederland B.V.
Tom Roos	ENGIE Infra & Mobility B.V.
Raymond de Klerk	ENGIE Infra & Mobility B.V.
Alex van Ham	Gemeente Rotterdam - IBR
Jan van Lith	Hakkers B.V.
K. (Karel) Vis	HaskoningDHV Nederland B.V.
Marco Lammersen	Hegeman Bouw & Infra B.V.
Gerben de Jong	Heijmans Infra B.V.
Mark Bouman	Hollandia Infra B.V.
Arjan Groeneveld	Hollandia Services B.V.
François Lelieveld	HSM Steel Structures B.V.
Leon Doosje	HSM Steel Structures B.V.
Richard Pijpelink	Istimewa Elektrotechniek B.V.
Roland Nagtegaal	Istimewa Elektrotechniek B.V.
Wouter van Uem	Mobilis B.V.
Wolter Seinen	Movares Nederland B.V.
Mischa Braam	Phoenix Contact B.V.
Hendrik Blontrock	SBE Nederland B.V.
Jan Putteman	SBE Nederland B.V.
J.W. Stob	Solid Steel Structures B.V.
A. Sierksma	Solid Steel Structures B.V.
R.I. Harms	Solid Steel Structures B.V.
Arthur van der Wateren	Soltegro B.V.
H. Vreeswijk	SPIE Nederland B.V.
J. Hegeman	SPIE Nederland B.V.
Oscar Vos	Strukton Civiel Projecten B.V.
Rick Bloo	Strukton Civiel Projecten B.V.
Danny Vroemen	Technolution B.V.
André Hoogcarspel	Van Hattum en Blankevoort B.V.

Gino Hoste	VICTOR BUYCK STEEL CONSTRUCTION NV
Bart-Jan de Waard	VolkerRail Nederland B.V.
Marit Reinders	VolkerRail Nederland B.V.
Roger van Mil	VolkerRail Nederland B.V.
Huig de Waardt	Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.

**Rijkswaterstaat Grote
Projecten en Onderhoud**

Datum
2 juni 2022

Deelnemers Rijkswaterstaat	
<i>Naam</i>	<i>Functie</i>
Dick van Klaveren	Portfoliomanager
Niels van Beurden	Projectmanager
Eize Drenth	Contractmanager
Gerald Beekelaar	Technisch manager
Bart de Jong	Omgevingsmanager
Jeroen van Vliet	Assistent contractmanager
Dick Schaafsma	Adviseur Civiele Techniek
Joris van Driel	Adviseur Staal/werktuigbouw
Reinier Chevalking	Adviseur RAMS
Jeroen Horstman	Adviseur Industriële Automatisering
Jeroen Zwagerman	Adviseur Industriële Automatisering
Jan Paul van der Beek	Adviseur Industriële Automatisering
Ronald de Brabander	Inkoopadviseur